



qweqwe

Det åbne land består af landbrugsarealer, skove, naturområder og bebyggelse i landbyer samt fritliggende gårde og huse. Landbrugsarealerne er ofte under pres for en anvendelse til andre formål, og det kan derfor være nødvendigt at udpege områder, hvor landbrugets interesser prioriteres højt. Det er det, udpegningen af særlige værdifulde landbrugsområder har til formål at sikre.



I forbindelse med Kommuneplan 2013 har Halsnæs Kommune foretaget en revision af udpegningsgrundlaget for særligt værdifulde landbrugsområder. Kommunen har valgt at revidere udpegningen, fordi der er kommet en ny statslig jordbrugsanalyse, som kommunens udpegning skal være i overensstemmelse med. Men også fordi udpegningen i Kommuneplan 2009 var baseret på, at de steder, hvor det var bedst at dyrke landbrug, var i områder med jordbundstypen sandblandet lerjord. Denne betragtning er lidt for forenklet og strider nogle steder mod andre arealinteresser. Derfor er det Halsnæs Kommunes vurdering, at der har været behov for at foretage en ny udpegning af særligt værdifulde landbrugsområder.



Jordbrugsanalysen viser, at i 2009 var der i alt 236 landbrugsejendomme i Halsnæs Kommune. Tilsammen ejede de et samlet landbrugsareal på 4.026 ha. Det betyder, at den gennemsnitlige ejendomsstørrelse var på 17 ha (jordbrugsanalyser.dk).

Som det kan ses af tabellen nederst på siden er der mange små landbrugsejendomme og få store landbrugsejendomme med arealer over 70 ha. Desuden

kan det ses af tabellen, at selv om de store brug kun udgør 3% af ejendommene, dyrker de alligevel 23% af landbrugsjorden. Mange af de små og mellemstore landbrugsejendomme drives af deltidlandmænd, som har hovedparten af deres indkomst fra et andet erhverv.

### **Landbrugsbedrifter**

I en beskrivelse af landbrugets ejendomsstruktur er antallet og størrelsen af landbrugsbedrifterne nok langt mere interessant end landbrugsejendomme. En landbrugsbedrift kan bestå af en eller flere landbrugsejendomme. Når man ser på bedriftsniveau bliver tendensen med mange små brug også tydeligere, idet 91% af landbrugsbedrifterne er under 70 ha, mens kun 9% af landbrugsbedrifterne er over 70 ha (kilde: statistikbanken.dk). Jordbrugsanalysen viser desuden, at landbrugene ligger spredt ud over hele Halsnæs Kommune, dog med en tendens til at de store brug ligger på halvøen Halsnæs.

### **Udviklingen i ejendomsstrukturen**

Udviklingen af landbrugets ejendomsstruktur har de seneste årtier gået mod, at der bliver færre mellemstore brug og færre store brug, og at de tilbageværende store brug bliver større og større for at være rentable og konkurrencedygtige. Omvendt kommer der flere små brug som drives af landmænd, der har deres hovedindkomst et andet sted fra end landbruget. Mange af deltidslanmændene har enten ikke noget dyrehold eller også er dyreholdet primært heste eller kødkvæg, der ikke kræver så meget pasning og som bruges til at afgræsse landbrugsarealerne – kun enkelte brug har får.

Mange af landbrugene kan karakteriseres som multifunktionelle. Det vil sige, at landbrugene får deres indtægter fra forskellige steder, og eksempelvis ud over traditinel planteavl eller husdyrhold også bidrager med biomasse til de lokale varmeværker, fødevarer til lokal afsætning, agroturisme, social farming med mere. Det kan eksempelvis være i form af en gårdbutik der leverer til nærområdet, hestepension, ferieejligheder eller ved at være besøgslandbrug.

Udviklingen med samdrift af flere ejendomme eller specialiseret produktion til særlige målgrupper (økologi,

gårdbutikker som leverer til nærområdet) forventes at vinde frem til fordel for konventionelle enkeltmandsbedrifter. Til gengæld kan nærheden til Københavnsområdet med et opland med et stort forbrugerpotentiale udnyttes til nicheproduktion, og en produktion, hvor man udnytter forbrugerønsket om at vide, hvor fødevarerne kommer fra.

### **Særlig værdifulde landbrugsområder**

Det er Halsnæs Kommunes vurdering, at al landbrugsjord er værdifuldt, men der er forskel på, hvor robuste områderne er. Der er derfor forskel på, hvilken slags landbrug der kan være forskellige steder i kommunen. For eksempel vil naturbeskyttelsen spille en stor rolle for hvilken slags landbrug, der kan være i et Natura2000 område. Omvendt vil landbrugsdrift med eksempelvis græsning mange steder være nødvendig for at opretholde områdernes naturindhold.

Der er derfor nogle steder, hvor kommunen helst ser, at landbruget bliver drevet ekstensivt. Det kan være fordi, der er nogle særlige natur- eller kulturværdier i området, som ønskes bevaret eller for at beskytte grundvandet.

En del områder i Halsnæs Kommune er udpeget som Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD) eller Nitrat Følsomme Indvindingsområder (NFI), fordi der er store drikkevandsinteresser. I disse områder kan en ekstensiv landbrugsdrift, hvor brugen af gødning og pesticider kan holdes på et begrænset niveau, være med til at beskytte grundvandet.

En af kommunens mest sårbare vandindvindingsområder ligger omkring Søgården og Magleblikområdet syd for Frederiksværk. For at sikre en fortsat ekstensiv landbrugsdrift på Søgårdens arealer efter salg af Søgården og en del af de tilhørende arealer, har kommunen fået tinglyst en deklaration med vilkår, som skal sikre grundvandsinteresserne samtidig med, at ejendommen fortsat drives som landbrug.

På samme måde vil en ekstensiv landbrugsdrift med eksempelvis græsning være hensigtsmæssig på de

lavtliggende områder, der er udpeget som lavbundsområder.

## **Forslag til udpegninger af særlig værdifulde landbrugsområder**

Kort

### **Store husdyrbrug**

Kommunerne skal i Kommuneplan 2013 udpege områder til større husdyrbrug. Større husdyrbrug er defineret som brug med anlæg og driftsbygninger til mere end 500 DE. Der findes i Danmark omkring 400 husdyrbrug med mere end 500 DE, og dette tal forventes at vokse. Tendensen er dog, at kun ganske få af disse brug er - eller vil blive - placeret i Nordsjælland. Dette skyldes blandt andet, at Nordsjælland er tæt befolket sammenlignet med andre steder i landet, og at der er mange andre arealinteresser i det åbne land end landbrug.

I Halsnæs Kommune er der et brug med mere end 500 DE. Det er et kvægbrug i Sverkilstrup som har tilladelse til 519 DE. Desuden er der lovgivningsmæssigt nu mulighed for husdyrbrug, der ikke selv har landbrugsjord (jordløse landbrugsejendomme), men kommer af med husdyrgødning på en anden måde, for eksempel til et biogasanlæg.

De store husdyrbrug har brug for store driftsbygninger, og det er en ny udfordring for planlægningen i det åbne land, når de store bygninger skal placeres.

Halsnæs Kommune har på baggrund af viden om de eksisterende husdyrbrug, udviklingspotentialer i disse, transportmuligheder, områdernes robusthed, landskabelige interesser samt nitratfølsomme indvindingsområder udpeget området omkring det eksisterende store husdyrbrug i Sverkilstrup, som værende et sted, hvor der er plads til de store husdyrbrugs driftsbygninger.

Udpegningen ændrer ikke ved, hvordan husdyrbrug reguleres. Blandt andet kræver en udvidelse af husdyrbrug en tilladelse efter husdyrgodkendelsesloven, uanset om husdyrbruget ligger indenfor eller udenfor de udpegede områder til store husdyrbrug. Det betyder, at det fortsat kræver en konkret vurdering af en ansøgning efter sektorlovgivningen uanset om en ejendom ligger i et udpeget område til store husdyrbrug eller udenfor disse.

### Her kan du læse mere

- Jordbrugsanalyser.dk
- Beskyttelsesinteresser i det åbne land, Hovedstadens

Udviklingsråd, december 2006

- Landbrugsundersøgelsen 1993 udarbejdet af Frederiksborg Amt

<b>Landbrugsejendomme i Halsnæs Kommune</b>	2-10 ha	10-30 ha	30-70 ha	Over 70 ha	I alt
Antal landbrugsejendomme	82	86	60	8	236
Landbrugsejendommenes procentvise andel af det samlede antal landbrugsejendomme	35%	37%	25%	3%	100%
Landbrugsejendommenes samlede areal i Halsnæs Kommune	413 ha	1.154 ha	1.538 ha	921 ha	4.026 ha
Landbrugsejendommenes					

procentvise andel af det samlede landbrugsareal	10%	29%	38%	23%	100%
Økologisk produktion (2009)	24,1 ha		78,5 ha		